

UČENÍ, KTERÉ BAVÍ?

Feuersteinovu metodu milují nejen školáci

Klasický model výuky vám nevyhovuje, a proto hledáte alternativní cesty? Chcete vědět, jak ze získávaných informací vytěžit maximum? Vyzkoušejte Feuersteinovu metodu!

Feuersteinovo instrumentální obohacování (FIE) původně vzniklo jako podpůrná metoda pro děti, které měly oslabené kognitivní funkce a zažívaly to, čemu říkáme školní neúspěch. Postupně se rozšířila i mezi učitele i širokou veřejnost. Podle slov lektorky Kateřiny Židů je metoda velmi vhodná i pro nadané děti, což dobře ví ze své praxe. Formou zprostředkovaného učení vyučuje český jazyk a informatiku na Univerzitní základní škole Lvíčata, jejímž zřizovatelem je ČVUT v Praze. Zároveň vede individuální a skupinové lekce FIE pro děti od osmi let i pro dospělé (více na fienejenpronadane.cz). Do FIE se může zapojit zkrátka každý, kdo chce, aby on sám nebo potomci získávali informace efektivně.

CO JE METODA FIE?

„Motto metody je naučit děti učit se a myslet. I učení je něco, co je třeba se naučit“, vysvětluje princip této metody paní Kateřina. Nástrojem jsou zde pracovní listy zaměřené na rozvoj různých oblastí poznávacích funkcí. Práci s metodou doprovází vedení rozhovoru formou zprostředkovaného učení. Touto formou se dá učit prakticky vše. „Jde o to, že dětem nedáváte jen určitou sumu znalostí, které si musejí zapamatovat, a často vůbec netuší, proč. Případně neví, k čemu jim kdy takové informace budou. Zprostředkované učení klade důraz na to, aby žák vždy věděl „proč“, „jak“ a „kvůli čemu“ se danou věc učí. V procesu učení je žák stejně důležitý jako učitel“, říká praktikující učitelka.

PROČ SE HODÍ PRO NADANÉ?

Intelektuálně nadprůměrně nadané děti bývají prý často impulzivní a při řešení některých úkolů až příliš kreativní. Paradoxně se to tak někdy může negativně projevit na jejich školním prospěchu. Právě v této situaci pomáhá FIE. „Dává dětem prostor na chvíli se zastavit a v klidu přemýšlet. Nehodnotí, nespěchá. Je to laskavá metoda, díky níž každý objeví zázračnou schopnost umění učit se a s tím spojenou vnitřní motivaci, která ho bude posouvat dál nejen v otázce vzdělávání, ale napříč všemi životními situacemi. Učí to, co je výzvou dnešní doby – flexibilně reagovat na změny,“ říká Kateřina Židů.

PŮLHODINKA PRO DUŠI

V době první vlny pandemie Kateřina zahájila činnost on-li-

Detailně o metodě

Feuersteinova metoda je zaměřena na rozvoj umění učit se. Umožňuje zjišťovat a rozvíjet učební potenciál jedince. Vychází z principů tzv. strukturální kognitivní modifikovatelnosti a zkušenosti zprostředkovaného učení, tzn. z pohledu na lidský organismus jako na otevřený systém schopný adaptace a změny v jakémkoli věku. Podstatou metody je stimulace kognitivního rozvoje, který umožňuje školní, sociální a osobnostní růst. Feuersteinova metoda představuje nejpropracovanější systém pro rozvoj dovedností myslet a učit se. Více o metodě si přečtete na Fienejenpronadane.cz.

ne kroužku, který nazvala Půlhodinkou pro duši. „V průběhu jarní karantény jsem ze strany dětí zaznamenávala poptávku, jak zvládat situaci, která byla pro ně úplně nová. Rodiče psali kolegyním, že jsou děti úzkostnější a že jim chybí kamarádi. Napadlo mě, že bych vytvořila nějakou obdobu „krizové linky“. Bezpečné místo, kde by se děti mohly scházet. Paní ředitelka můj nápad podpořila, za což jsem jí velmi vděčná. Inspirací pro náplň kroužku mi byla kniha Alenčin sen aneb jak funguje mozek, kte-

Metoda FIE umožňuje dětem lépe rozvinout svůj potenciál.

rou naše dcera dostala od mého tatínka“, objasňuje, jak to začalo. S pomocí knížky pak provázela děti vším, co prožívaly. Ať už šlo o smutek nebo nejistotu. „Byly z toho velmi hezké sdílené hodiny, při nichž děti cítily prostor třeba k tomu, aby se svěřily, že se jim zdají zlé sny. A aby zjistily, že nejsou jediné. Už jen možnost sdílet pocity pro ně byla úlevná,“ domnívá se vyučující a dodává, že děti si navíc s pomocí knížky zasadily pocity do širšího kontextu fungování mozku, duše a těla. ■

Tradiční biflování nadaným dětem vůbec nesvědčí

K problematice nadaných dětí přivedla **Kateřinu Židů** její dnes už desetiletá dcera Thea, která patří do skupiny mimořádně nadaných dětí. A právě to je dovedlo až k FIE.

V čem je práce s nadanými dětmi odlišná ve srovnání s ostatními?

Jsou to děti, kterým velmi často stačí novou informaci, učivo říct jednou a okamžitě jim je vše jasné. Nepotřebují třeba vyplňovat stále dokola stejné gramatické jevy nebo matematické příklady v nejrůznějších pracovních sešitech, aby si látku „zažily“. To je pro ně naprosto nepodnětné a nudné a nevidí v tom žádný smysl. Práce s těmito dětmi je založená na tom, že jim neustále rozšiřujete obzory. Každou novou látku, kterou pochopí na první dobrou, je třeba dát do takového kontextu a rozšiřovat o další věci tak, aby to pro ně pořád bylo atraktivní. A zejména s nimi mluvit. Ne mluvit na ně, ale s nimi, sledovat, jakým způsobem pracují, a když chybují, tak co vše za tím může být, protože neznalost to obvykle nebývá. To je pak téma té zmiňované impulzivnosti. Nebo strachu ze selhání, který může napáchat velké škody.

Znamená to, že když se dítě touto formou v běžné základní škole nerozvíjí, začne stagnovat?

Tvrzení, že běžná škola zabíjí intelekt, bych se vyvarovala, vždy je to o učiteli. Učitel buď vnímá nadané dítě jako výzvu nebo naopak jako něco, co může ohrožovat jeho autoritu. To, co má nadaným dětem škola dát, nejsou informace, ale především dovednost s nimi zacházet, umět je dávat do souvislostí a zejména uplatňovat v běžném životě. V rámci výuky se s kolegyňami ve Lvičatech snažíme klást důraz na podnětnou kvalitu, nikoliv nepodnětnou kvantitu. Do výuky často začleňujeme rozšiřující pracovní sešit Koumák. Děti s ním velmi rády pracují, je to přesně ten příklad práce, kdy čtení není jen čtení, ale také počítání, případně logické myšlení. A kdy v zadání slovní úlohy mohou být slovní hříčky. Myslím, že práce s Koumákem zatím ve školách není běžně rozšířená, přitom je to pro učitele skvělá pomůcka, jak intelektově nadané dítě uspokojit.

Členíte výuku klasicky do předmětů?

Ano, navíc od 4. třídy máme povinný předmět Věda. I v rámci tradičního rozdělení do předmětů může být obsah výuky mezipředmětový, a o to se snažíme. V českém jazyce to ani jinak není možné – když děti neznají význam některých slov, vyhledáme si je, ukážeme obrázky... Často děláme krátké odbočky právě do předmětu: Člověk a svět. Běžně také pracujeme s etymologickým slovníkem a slovníkem cizích slov. Probíráme věci v okamžiku, kdy se na ně někdo zeptá. Děti neslyší: To se budeme učit později. Stručně je seznamuji se vším, o co projeví zájem. Vyučování je proces, který utváříme společně. Samozřejmě v souladu se vzdělávacími plány.

Je výhledově šance, že se tato metoda prosadí i do normálních škol?

Ona se pozvolna prosazuje. Když se podíváte na web ATC metod profesora Feuersteina, tak tam spolupracující školy najdete. Postupně se pole působnosti rozšiřuje, protože se opravdu ukazuje, že je pro děti velmi obohacující. Je už mnoho absolventů a na školy se tak metoda dostává.

Kde se dá Feuersteinově metodě vlastně naučit?

V Akreditovaném tréninkovém centru metod profesora Feuersteina u PaedDr. Evy Váňové. Více INFO NA atc-feurstein.cz.

MGR. KATEŘINA ŽIDŮ

- Vystudovala judaistiku na HTF UK, oboru se ale profesně nevěnovala.
- V roce 2018 založila a vede Klub nadaných dětí na ZŠ Lupáčova v Praze.
- Aktuálně je učitelkou na Univerzitní základní škole Lvičata (zřizovatelem je ČVUT).
- Působí i v Autorizovaném tréninkovém centru metod profesora Feuersteina.

